

7. SÁMUEL ELHÍVÁSA

(1Sám 3,1–21)

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom:

NAGY, M./ JAKAB-SZÁSZI, A./ SÜMEGI, P./ VINCZE, Á., Ószövetségi bibliaismeret, alapmodul. Isten szövetséget köt népével, Budapest, 2015.)

„1. Sámuel, Isten utolsó bírása, a királyság előkészítője

Bár nem a Bírak könyvében van szó róla, de a Szentírás bíráként tartja számon Sámuel is. Az utolsó bírának, és a hivatalos próféták közül pedig az elsőnek nevezi. Nevéhez sok tett kötődik, valamint két bibliai könyv: Sámuel 1–2. könyvei.

1.1. Sámuel könyvei

Sámuel első könyve a Bírak könyvének közvetlen folytatása. Olyan eseményeket dolgoz fel, melyek a bírák korától a királyságig, illetve a királyság korában történtek. A két sámueli könyvhöz szorosan hozzátartoznak a Királyok 1–2. könyvének első részei is. A négy könyv együtt majdnem 500 év történetét foglalja össze, kb. Kr. e. 1050-től 587-ig, a babiloni megszállásig. Ebből az 500 évből Sámuel első könyve mintegy 50 évet foglal magában. Az 1–12. fejezetek szólnak magáról Sámuelről, a többi az utána következő időszakot öleli át. Három főszereplője: 1. maga a névadó, Sámuel bíra és próféta, 2. Saul, az első király, 3. Dávid, a második, a királyságot megszilárdító uralkodó. Sámuel 1. könyve átvezet a bírák korából a királyság korába. A Szentírás tudósítása szerint a zsidóság vallási központja Silóban volt ebben az időben. Állandó fenyegetettséget jelentettek a filiszteusok. Ebben az időben még nem alakult ki szoros együttműködés a 12 törzs között, így egységes törzsszövetségről nem beszélhetünk.

1.2. Sámuel személye (1Sám 1–25)

Sámuel születése Isten ígéretének beteljesülését mutatja. Szülei Elkáná és Anna, Lévi törzséből származó házaspár voltak. Anna hosszú ideig meddő volt. Fogadalmat tett, hogy amennyiben gyermeke születik, hálából Istennek szenteli. Így került, a kor szokásának megfelelően, a 3-5 éves gyermek Éli főpaphoz Isten szolgálatára. Isten ifjúkorában megszólította Sámuel, és feladatra hívta el (1Sám3). Az első üzenet, melyet közvetítenie kellett, tanítójának, Élinek szólt. Mivel Éli fiai elfordultak Istentől, és alkalmatlanná váltak a szolgálatra (1Sám 2,11–17), ezért Isten ítéletet mondott Éli házára.

Később Sámuel munkássága kiteljesült. Bíra lett, aki peres ügyekben igazságot szolgáltatott. Ugyanakkor próféta és „látó” is, aki figyelmeztette népet az Istenhez való megtérésre. Valamint pap, aki áldozatot mutatott be népéért, Micpában, ahol megújította a szövetséget Istennel. Feladatai közé tartozott, hogy végigjárta a városokat. Ezzel is előkészítette a törzsek közötti kapcsolatokat (1Sám 7). Idős korában fiai lettek az utódai, de ők nem követték mindenben Isten útját.

Sámuel könyvében visszatérő elem, hogy a nép több alkalommal is királyt kívánt, a környező népek mintájára. Sámuel ellenezte a királyságot. Felhívta a figyelmet a veszélyeire, vallotta, hogy Isten uralkodik, ő a király.”¹

„2. Saul királysága (kb. Kr. e. 1025–1011/1010)

2.1. A kapcsolat Sámuel és Saul között

Isten szavának engedelmeskedve keresett Sámuel királyt a népnek. Végig hangsúlyos a történetekben, hogy Isten választotta ki Sault, nem pedig a nép döntött mellette. Saul első győzelme után (az ammóniak ellen) Sámuel letette a bírói tisztét, és búcsúbeszédet mondott. Prófétaaként azonban továbbra is imádkozott a népért (1Sám 12), és folyamatosan jelen volt Saul király életében. Az engedetlenné vált Saulnak hirdette Isten ítéletét. Isten parancsára Dávidot titokban királlyá kente, és oltalmat adott neki, amikor Saul elől menekült. Ezzel a későbbi cselekvő és az aktuális bűnök ellen tiltakozó próféták előképének is tekinthető.

2.2. Saul királlyá választása és személye (1Sám 10)

Az első **király megválasztásában** Sámuel 1. könyve rámutat arra, hogy Isten munkálkodott a királyság érdekében is. Saul apja, a Benjámin törzséből származó Kis elveszett szamarainak keresésére indulva találkozott Sámuellel, a „látóval”. Isten szavára, találkozásuk alkalmával Sámuel titokban felkente Sault királlyá. Majd Sámuel Micpában „országgyűlést” hívott össze, melynek témája a királyválasztás volt. Sorsolással választottak királyt, ahol Saulra esett a választás (1Sám 9–10). Ezt követően Saul nagy népszerűséget szerzett, amikor vezetésével legyőzték a tízszeres fölényben lévő ammóniakat, így a királyságát Gilgálban megerősítették (1Sám 11).²

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A gyermekek is, ugyanúgy, mint a felnőttek, már korán felteszik a létükre vonatkozó egzisztenciális kérdéseket: honnan vagyok, mi az értelme és célja az életemnek? Korosztályonként más-más fogalmakkal, kifejezésekkel, de újból és újból visszatérnek erre a mindnyájunkat meghatározó tematikára.

Sámuel elhívása nemcsak gyermekségét, hanem születését, sőt anyja gyermek utáni vágyakozását is magába foglalja. A tanuló több ponton azonosulhat ezzel a történettel. Láthatja az anyák természetes vágyát a gyermek után; Isten életet adó hatalmát; egy szülő felajánlását, hogy a legjobbat szeretné a gyermeknek, Isten közelében tudni őt; egy gyermek istenkapcsolatát; egy felnövekvő férfi hivatását, feladatát; mindebben Isten jelenlétét.

Mégis, Sámuel elhívása egy távoli kor távoli körülményei közt történik. A munkafüzet első feladata egy mai gyermek életéhez hozza közel Sámuel életének eseményeit. További kapcsolópontok lehetnek a keresztelés (Sámuel felajánlása), melyet a Tudod-e dolgoz fel, illetve a konfirmáció (Sámuel elhívása), amelyre az önismereti teszttel térhetünk ki.

A lecke Istent életünk tervező és kormányzó urának mutatja be, aki mégsem önkényes úr, hanem aki a kiteljesedés felé vezet az életünket.

---

¹ NAGY, M./ JAKAB-SZÁSZI, A./ SÜMEGI, P./ VINCZE, Á., Ószövetségi bibliaismeret, alapmodul. Isten szövetséget köt népével, Budapest, 2015. 70. o.

² NAGY, M./ JAKAB-SZÁSZI, A./ SÜMEGI, P./ VINCZE, Á., Ószövetségi bibliaismeret, alapmodul. Isten szövetséget köt népével, Budapest, 2015. 70–72. o.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

MINIMUM	OPTIMUM
<ul style="list-style-type: none"> • Aktív részvétel a közös feladatokban, játékokban, közös éneklésben, imádkozásban, beszélgetésekben. • A korosztályi és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten:<ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerje és segítséggel tudja röviden elmondani Sámuel történetét a tankönyvi képek és szöveg alapján. ○ Ismerje és segítséggel tudja értelmezni a lecke Igéjét: Sámuel első könyve 3,10.	<ul style="list-style-type: none"> • Aktív részvétel a közös feladatokban, játékokban, közös éneklésben, imádkozásban, beszélgetésekben. • A korosztályi és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten:<ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja a tankönyvi képek és szöveg alapján önállóan elmondani Sámuel történetét. ○ Tudja értelmezni és megtanulni a lecke Igéjét: Sámuel első könyve 3, 10.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT – GYÜLEKEZETEK, ÁLLAMI ISKOLÁK ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten olyan Úr, aki hív és terve van az ember életével.

Kognitív cél: Sámuel elhívásán keresztül felismertetni, hogy Isten adja az életet, Ő tervezi el a célját, értelmét, és Ő hív annak megvalósítására.

Affektív cél: Annak a biztonságérzetnek a megerősítése/felébresztése, hogy Istennek terve van az ember életével.

Pragmatikus cél: Közös összegyűjtése azoknak a lehetőségeknek, hogy hogyan lehetünk kapcsolatban Istennel és figyelhetünk oda Rá.

Óra fő része	Javaslatok	Tananyag, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Isten szól. Hogyan? – Mit? – Kinek? Dramatikus játék korábbi bibliai ismeretek felidézésére.</p> <p>Az előző évfolyamok anyagából írjuk fel kártyára/vagy nyomtassuk ki a PDF mellékletet a következő bibliai történetekkel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Angyal jelenik meg Máriának • Csillag vezeti a bölcseket • József álma • Isten megjelenik Mózesnek a csipkebokorban • Isten elhívja Ábrahámot <p>Egy-egy önként jelentkező páros előadja pantomimban a csoportnak a történetet. A</p>	<p>Megjegyzés: Be is vihetjük az előző évek hittankönyveit segítségül. Ha nagyobb a csoport, érdemes a párokat már az elején megbízni a feladattal, meghatározott időt adni a felkészüléshez.</p> <p>Az idő lejártá után a csoportok egymás után játsszák el a jelenetüket, a táblán pedig táblázatban vezessük a csoport megfejtését!</p>

	<p>hittancsoport feladata, hogy megfejtse a pantomimból, hogy hogyan szólott Isten, kinek, milyen módon és mit mondott.</p> <p>Beszélgetés és a történetre való átvezetés a játék kapcsán: Ma milyen módon szólhat Isten? Mit akarhat mondani? Miben igazít el bennünket? Ma egy Sámuel nevű fiúról/gyermekről szól a történet, akivel Istennek terve volt, és ez már születése körül is nyilvánvalóvá vált.</p>	
Feldolgozási javaslat, munkáltatás	<p>Történetmondás Sámuel elhívása Történetmondás vázlata:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anna imádsága a silói templomban • A gyermek születése • A gyermek felajánlása • Sámuel elhívása - Aranymondás • Sámuel a próféta • Sámuel felkeni Izráel első királyát. <p>Az üzenet elmélyítése munkafüzetben munkáltatással. Olvassuk fel a munkafüzetben található Tudod-e? – t! Közös, általunk vezetett munkáltatásban oljuk meg a munkafüzetben a feladatot!</p> <p>Aranymondás tanítása Mit válaszolt Sámuel Istennek, amikor szólította? Mi tudjuk-e ugyanezt mondani életünk Urának?</p> <p>Néhány önként jelentkezőt kérjünk meg, hogy az aranymondáshoz társítson egy mozdulatot, ami kifejezi Isten felé Sámuel lelkületét, az odafigyelést, engedelmességet! (Ahogy egy szolga, lovag, udvarhölgy a király elé áll, vagy lehet ez egy imamozdulat.) Mutassunk mi is be egyet bátorításképpen! Tegyük fel a kérdést: Kinek melyik mozdulat a leghitelesebb? Melyikkel tudná ő mondani ezt a mondatot?</p>	<p>TK 7. lecke (19. o.)</p> <p>Megjegyzés: A mellékletben található képeket használhatjuk a történetmondás közben, ha kiosztjuk a gyermekeknek, és megkérjük, hogy emelje fel az a gyermek a képet, akinél az épp elmesélt jelenet van. De használhatjuk az ellenőrző, ismétlő kérdésekhez, amikor sorrendbe rakhatjuk a gyermekekkel.</p> <p>Kapcsolódó munkafüzeti feladat: MFGY 7. lecke 1–2. (23. o.) MFEI 7. lecke 1–2. (26. o.)</p> <p>MFGY 7. lecke 3/b (23. o.) MFEI 7. lecke 3/b (27. o.)</p>
Aranymondások	<p>„Szólj, mert hallja a Te szolgád.” (1Sám 3,10)</p>	

Énekjavaslat (alternatívák)	11. Jöjj, mondjunk hálaszót (TK 81. o.) Tudom, az Úrnak terve van velem. RÉ: 89. zsolt. 1.3. verse – Az Úrnak irgalmát (+BS) 274. dics. 1.3. verse – Ki Istenének átad mindent JJ: 8. Ki hűséges én hozzám	
Házi feladat	MFGY 7. lecke 4. (25. o.) MFEI 7. lecke 4. (28. o.)	Javaslat: A házi feladat kijelölését vezessük be a Tudod-e? ismeretanyagával! A gyermekek keresztelését összekapcsolhatjuk Sámuel felajánlásával, a konfirmációra készülésüket pedig a teszt témájához kapcsolhatjuk, amelyben arra keresnek választ, hogy mennyire megszólíthatók ők maguk.

TOVÁBBI ÖTLETEK:

(Egyéni feladatlapok összeállíthatók az RPI online feladatbank segítségével:
<http://rpi-feladatbank.reformatus.hu/#/login>)

Képelemzési és szövegelemzési módszertani segédlet

Tankönyv: 19. oldal

A képen látható:

- Szemléltető képsor: imádkozó kezek, anya gyermekével, fekvőhelyen ülő serdülő fiú, imádkozó férfi, Sámuel felkeni Sault

A szöveg:

- Olvasmány: Sámuel története, elhívása

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

A képek:

- Tankönyvi folyamatábrák: Mit fejez ki az első rajz? Miért?
- Mit ábrázol a második kép?
- Miért ébredt fel álmából?
- A negyedik képen már felnőttként látjuk az ifjút! Mi olvasható le a képről?
- Az ötödik képen már egészen idős, mit ábrázol a jelenet? Kit ken fel éppen Izrael királyának? Mit tudsz erről? Kérdezd a hitoktatódat!

A szöveg:

- Olvassátok el az olvasmány címét! Mit jelent a cím? Ki lehetett Sámuel? Hallottatok-e már róla?
- Ki volt Sámuel édesanyja? Miért imádkozott az Úrhoz? Mit ígért az Úrnak, ha teljesíti a kérését?
- Mit mondott Éli Annának?
- Ki volt Éli?
- Hol élte az életét Sámuel? Kik nevelték Sámuel?
- Mi történt vele a templomban? Ő mit gondolt és mit tett?
- Mit tett, amikor rájött, hogy az Úr szólítja? Mit mondott az Úrnak?
- Milyen feladattal bízta meg az Úr?
- Hogyan élte Sámuel az életét?

Beszélgéspontok az aranymondáshoz:

”Szólj, mert hallja a te szolgád.”

- Ki mondta ezt a mondatot és kinek? Miért?
- Te hogyan szolgálod az Urat? Hallod-e hogyan, miképpen, ki által szól hozzád az Úr? Mondd el!

1. Anna életvonala. Tekintsünk rá a történetre az édesanyja szemszögéből! Rajzoljuk fel Anna életvonalát a történet kezdetétől! A nehézségek idején a tábla közepén vízszintesen húzott vonal lefele tér, öröm idején, áldások idején fölfelé halad. Helyezzük a gyermekekkel a vonalra a megfelelő helyre a leckében található illusztrációkat!

2. Süket postás. Az aranymondást taníthatjuk az ismert fülbe sűgős módszerrel is, amikor elindítjuk az osztály egyik sarkán fülbe sűgva az üzenetet, amit ők ugyancsak fülbe sűgva adnak tovább, kérdés, az utolsóhoz mi jut.

3. Ki szólít? Koszorú népi játék. Lányos csoportok még ebben az életkorban is szívesen eljátsszák az óvodás korukból ismert népi játékot, amikor valaki leguggol a kör közepére, eltakarja a szemét, míg a körben lévők éneklnek az éneket: „Koszorú, koszorú, mért vagy olyan szomorú?” A körben guggoló: „Azért vagyok szomorú, mert a nevem koszorú.” Majd valaki a külső körből a hátához megy, és elváltoztatott hangon, a másik gyerek hátán kopogtatva mondja: „Kipp, kopp, kopogok, találd ki, hogy ki vagyok?” Ha kitalálja a közepén lévő, akkor helyet cserélnek.

4. Keresztelői fotók, történetek. Hozassunk be a gyerekekkel keresztelői fotókat! Beszéljünk az alkalomról, a templomról, a keresztelő lelkésztől, keresztstülőkről! Keressük meg a nevüket, ha lehetőségünk van rá, a keresztelői anyakönyvben!

5. Szüleik hivatása? Beszélgethetünk szüleik hivatásáról. Mit tudnak róla, miért az a foglalkozásuk? Keressük az elbeszélésekben Isten gondviselő jelenlétét, tervét, fűzzük hozzá a gyermekek elbeszéléseihez!

6. Elhívás – hivatás. Mi magunk is bizonyágot tehetünk az elhívásunkról, hivatásunkról, de be is hívhatunk valakit az órára, aki szívesen beszél a gyülekezetből, tanári karból arról, hogy Isten hogyan vezette őt erre a hivatásra, arra a helyre, ahol él, szolgál.

7. Interjú: Miért lett lelkész a gyülekezetünk lelkésze? Csoportmunkaként adjuk ki egy interjú készítését a gyülekezet lelkészével! A csoportmunka menetét segítsük az alábbi pontokkal:

- Időpont egyeztetése személyesen (vasárnapi istentisztelet végén) vagy telefonon. Csoporttagok tájékoztatása. Felelős:.....
- Kérdések összegyűjtése a csoporttagoktól. Felelős:.....
- Találkozó megbeszélése, egyeztetése, szervezése. Felelős:.....
- Apró ajándék a csoport részéről a meglátogatott lelkésznek. Felelős:.....
- Szóvivő, aki felteszi a csoport kérdéseit. Felelős:.....
- Hangmérnök, aki a mobilja segítségével felveszi a hangot, vagy videót készít az alkalomról. Felelős:.....
- Prezentálás. Fogalmazás/tabló/kisfilm készítése. Felelős:.....

8. Tedd, amit mondok! – játék párban. (Ötlet: Alexi Zsófia)

Ketten egymással háttal ülnek. Mindkettőjük előtt ugyanaz a játékkészlet van (legók, fakockák, papír és ceruzák, bábok, babzsákok, stb.) Nem látják egymást a gyerekek, de beszélgetni tudnak. A pár egyik tagja elrendezi a kapott tárgyakat maga előtt, és pontos utasításokat fogalmaz meg a társának, hogy mindkettőjük előtt ugyanaz az elrendezés legyen. Sámuelnek is pontosan elmondta az Úr, hogy mit kell tennie, és ő meg is tette. Vajon mennyire nehéz feladat ez?

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ:

3. feladat: Fentről lefele, jobbról balra az ábrák a következőket jelenítik meg: természet szépsége; mindennapi élelem, imádság, igehirdetés, tankönyv, templom, tanárnő/tanár, Biblia, szülők, aranymondás, istentiszteleti alkalom